

मे १९९९ पासून जम्मू-काश्मिरमधील युद्धजन्य
परिस्थिती प्रमाणेच देशातील सर्वच क्षेत्रात
अंतर्गत सुरक्षा संबंधी मोहिमेत/चकमकीत
धारातीर्थी पडलेल्या/जखमी झालेल्या
सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर
तत्सम निमलष्कर दलातील अधिकारी/
जवानांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक:मासैम-१०९९/१६६१/प्र.क्र.१२६/९९/२८
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ४ ऑक्टोबर, २०००.

वाचा :-१) शासन निर्णय, सा.प्र.वि., क्रमांक:संकीर्ण-१०९६/३३३०/प्र.क्र.२२०/९६/२८
दिनांक ३० मार्च, १९९९
२) शासन निर्णय, सा.प्र.वि., क्रमांक:मासैम-१०९९/१६६१/प्र.क्र.१२६/९९/२८
दिनांक १४ जुलै, १९९९

पार्श्वभूमी :-

देशातील अंतर्गत सुरक्षा संबंधी मोहिमेत/चकमकीत दिनांक १ मे, १९९५ पासून धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांच्या विधवांना, अवलंबितांना प्रत्येकी रुपये २ लाख प्रमाणे अर्थसहाय्य देण्याची योजना शासनाने दिनांक ३० मार्च, १९९९ च्या आदेशान्वये कार्यान्वीत केली आहे. त्याचप्रमाणे जम्मू-काश्मिरमधील नियंत्रण रेषेजवळील क्षेत्रात मे १९९९ पासून निर्माण झालेल्या युद्धजन्य तणावाच्या परिस्थितीत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांच्या विधवांना अवलंबितांनाही शासनामार्फत प्रत्येकी रुपये ५ लाख प्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यात येत असून या पार्श्वभूमीवर युद्धजन्य मोहिमेत गंभीर जखमी होऊन अपंगत्व आलेल्या महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांनाही त्यांचे अपंगत्वाचे प्रमाण २० टक्क्यांच्या पुढे परंतु ४९ टक्क्यांपर्यंत असल्यास रुपये २५,०००/- आणि अपंगत्वाचे प्रमाण ५० टक्क्यापेक्षा अधिक असल्यास रुपये ५०,०००/- हजार प्रमाणे आर्थिक मदत देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

२. वरील वस्तुस्थिती लक्षात घेता असे दिसून येईल की जम्मू-काश्मिर वगळता देशातील इतर भागातील अंतर्गत चकमकीत/सुरक्षा संबंधीत मोहिमेत सैन्यातील महाराष्ट्रातील एखाद्या अधिकारी/जवानास वीरगती प्राप्त झाली तर त्याच्या अवलंबितास प्रत्येकी रुपये २ लाख व जम्मू-काश्मिर क्षेत्रात वीरगती प्राप्त झाली

तर त्याच्या अवलंबितास प्रत्येकी रूपये ५ लाख असे अर्थसहाय्य शासनामार्फत देण्यात येत आहे. त्यामुळे जवानांच्या कुटुंबियांमध्ये भेदभाव निर्माण होऊन त्यांच्यात नाराजीचा सूर दिसत आहे. हा भेदभाव दूर करण्यासाठी व संबंधितांना अर्थसहाय्य अदा करताना विशिष्ट भौगोलिक विभागाचे बंधन न ठेवता देशातील सर्वच भागात युद्धजन्य परिस्थितीत/चकमकीत धारातीर्थी पडलेल्या जवानांच्या अवलंबितांना देण्यात येणा-या अर्थसहाय्यात एकसुत्रता आणण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

वरील पार्श्वभूमीस अनुसरून जम्मू-काश्मिर मधील नियंत्रण रेषेजवळ निर्माण झालेल्या युद्धजन्य परिस्थितीत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील अधिकारी/जवान यांना प्रत्येकी रूपये ५ लाखप्रमाणे देण्यात येणारी आर्थिक मदत यापुढे भौगोलिक क्षेत्राचे बंधन न ठेवता देशातील सर्वच क्षेत्रात/अंतर्गत सुरक्षा मोहिमेत/चकमकीत मे १९९९ पासून धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवान यांना सुध्दा देण्यात यावी.

२. त्याचप्रमाणे देशातील कोणत्याही क्षेत्रात अंतर्गत सुरक्षा संबंधी मोहिमेत/चकमकीत मे १९९९ पासून अपंगत्व आलेल्या, सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर निमलष्करी दलातील महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांना त्यांचे अपंगत्वाचे प्रमाण २० टक्के ते ४९ टक्क्यांपर्यंत असेल तर रूपये २५ हजार ऐवजी रूपये १ लाख आणि अपंगत्वाचे प्रमाण ५० टक्के किंवा त्यापेक्षा अधिक असेल त्यास रूपये ५० हजार ऐवजी रूपये ३ लाख इतकी आर्थिक मदत देण्यात यावी.

३. याबाबत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील अधिकारी जवानांच्या विधवांना/अवलंबितांना देण्यात येणारे वरीलप्रमाणे रूपये ५ लाख इतके आर्थिक सहाय्य संपूर्णपणे रोखीत न देता त्यापैकी रूपये १ लाख रोखीने व उर्वरीत रूपये ४ लाख त्यांच्या कुटुंबियांच्या नावे नियमितपणे काही रक्कम मिळावी या दृष्टीने मुदत ठेवीत गुंतविण्यात यावेत. या प्रस्तावामुळे येणा-या वाढीव अर्थसहाय्याचा शासनाच्या तिजोरीवरील बोजा काही अंशी कमी व्हावा या दृष्टीने संबंधितांना अदा करण्यात येणा-या प्रत्येकी रूपये ५ लाख इतक्या रकमेपैकी रूपये २ लाख शासकीय निधीतून व उर्वरीत रूपये ३ लाख मुख्यमंत्री सहाय्यता कार्याल निधीतून देण्यात यावेत. त्याचप्रमाणे अपंगत्व प्राप्त झालेल्या सैन्यदलातील तसेच सीमा सुरक्षा बल व इतर तत्सम निमलष्करी दलातील अधिकारी/जवानांना द्यावयाच्या रूपये १ लाख आर्थिक मदतीपैकी रूपये ४०,०००/- इतकी रक्कम शासकीय निधीतून व रूपये ६०,०००/- इतकी रक्कम कारगिल

निधीतून तसेच रूपये ३ लाखपैकी रूपये १,२०,०००/- इतकी रक्कम शासकीय निधीतून व रूपये १,८०,०००/- इतकी रक्कम कारगिल निधीतून देण्यात यावी.

४. यासाठी कारगिल निधीमध्ये जमा झालेल्या रकमेपैकी रूपये १५ कोटी इतकी रक्कम बँकेत दिर्घ मुदत ठेवीत ठेऊन त्यावर येणा-या व्याजातून वीरगती प्राप्त झालेल्या महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवानांच्या अवलंबितांना तसेच अपंगत्व आलेल्या अधिकारी/जवानांना दयावयाच्या रकमेपैकी ६० टक्के रक्कम या व्याजाच्या रकमेतून देण्यात यावी व उर्वरीत ४० टक्के रक्कम शासकीय अनुदानातून देण्यात यावी.

५. याप्रकरणी संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, पुणे यांनी या आदेशाची अंमलबजावणी तात्काळ करावी व लाभार्थ्यांची काळजी पूर्वक पात्रता तपासवी. युद्धात/चक्रमकीत वीरगती प्राप्त झालेल्या वा अपंगत्व आलेल्या महाराष्ट्रातील अधिकारी/जवान या शब्दाचा अर्थ, जे अधिकारी जवान जन्माने महाराष्ट्रातील आहेत किंवा जे अधिकारी/जवान मागील किमान सलग १५ वर्ष महाराष्ट्रात वास्तव्यात आहेत किंवा ज्यांना अधिवास दाखला (डोमीसाईल) मिळालेले आहे असा समजावा.

त्यासाठी होणारा खर्च मागणी क्रमांक ए- १२, २२३५ - सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ६० - इतर सामाजिक सुरक्षा व कल्याण कार्यक्रम, १०२ - सामाजिक सुरक्षा योजनेखाली निवृत्ती वेतन- (४), देशातील अंतर्गत सुरक्षा संबंधी मोहिमेत/चक्रमकीत धारातीर्थी पडलेल्या सैन्यातील जवानांचे विधवांना/अवलंबितांना आर्थिक मदत या लेखाशिर्षाखाली खर्च टाकण्यात यावा.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक:प्र.क्र.१०९१/२०००/व्यय - ४ दिनांक १६ सप्टेंबर, २००० नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय नाहटा)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव/उपमुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मा. मंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव,
मा. राज्यमंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव,

मुख्य सचिवांचे स्विय सहायक,
सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
प्रधान सचिव (मासैक) यांचे स्विय सहाय्यक,
सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
कमांडर, महाराष्ट्र गुजरात एरिया मुख्यालय, कुलाबा, मुंबई - ४०० ००५,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र - १, मुंबई,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र - २, नागपूर,
महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र - १, मुंबई,
महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र - २, नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
कमांडर, महाराष्ट्र गुजरात एरीया, कुलाबा, मुंबई,
संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, शासकीय बंगला क्र.९, शास्त्रीनगर, येरवडा,
पुणे - ४११ ००६,
सर्व शहर/जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी,
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
सामान्य प्रशासन विभागाचे सर्व कार्यासने,
वित्त विभाग, व्यय - ४, अर्थ - १३, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
निवड नस्ती (२ प्रती).